

Hodnocení: 1 bod – dneska se to tedy opravdu nepovedlo, nejsem si jist, nakolik jste tomu věnoval dostatek času (zásadní nedorozumění, míjíte ty důležité věci)

Matěj Plesník 333412

Latour, Bruno. 1999. *Pandora's hope: Essays on the reality of science studies.*

Cambridge: Harvard University Press, kapitola 4 (113-144).

Alternativní název: O vzniku poznání vzájemnou interakcí mezi vědcem a jeho okolím.

V této kapitole autor polemizuje s obvyklou představou o vytváření vědeckého poznání jako jakési výslednice působení dvou protikladných sil – poctivé pozorování a racionální zkoumání reality proti osobním předsudkům a různým iracionálním dispozicím vědce. Místo toho na příkladu Louise Pasteura a jeho objevu, že mléčné kvašení způsobují mikroorganismy, tj. kvasinky, ukazuje, že nezaujaté zkoumání a osobní zainteresovanost vědce jsou neoddělitelné, ba co víc, jedno bez druhého nemůže existovat. Zpochybňuje představu vědce jako „všemohoucí“ bytosti manipulující s mrtvou hmotou, místo toho výzkumníka vnímá jako jednoho z aktérů procesu objevování – nakonec kvasinky tady byly vždy, ty nikdo nevynalezl, a tak k jejich objevu byla nutná existence příznivé konstelace celé řady okolností. Podobně jako v kapitole o „pedofilovi“ i zde Latour ukazuje, že poznání nevzniká náhlým přechodem mezi hmotou a jazykem, ale prostřednictvím správného artikulování propozic (tj. vědeckých předpokladů nebo návrhů).

Latour, Bruno. 1999. *Pandora's hope: Essays on the reality of science studies.*

Cambridge: Harvard University Press, kapitola 5 (145-173).

Alternativní název: O vývoji vědeckých fenoménů jako historických skutečností.

Tato kapitola navazuje na kapitolu předchozí, autor se zde zaměřuje na Pasteurem zkoumané mikroorganismy jako na fenomén s vlastní historií. Uvádí to na příkladu vědeckého sporu mezi Pasteurem a Pouchetem ohledně existence bakterií rozptýlených ve vzduchu. Oba vědci byli zastánci odlišných paradigmat, oba také tato paradigmata zastávali z různých, často velmi odlišných důvodů, které nutně nemusely přímo souviset s vědeckým laboratorním zkoumáním (včetně politiky, náboženství atd.). Pasteurova „verze reality“ nakonec zvítězila,

protože na rozdíl od té Pouchetovy se ukázala být prokazatelnou a prakticky funkční. Latour ukazuje, že čas, a tedy i vědecký vývoj, není jen otázkou lineární progresy, ale také sedimentace, kdy jedna věc navazuje na druhou – všechny věci existují samy pro sebe, ale pro nás „vznikají“ až se svým objevením, a v tomto smyslu mají svou vlastní historii.